Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 220. **Brașov, Mercurĭ, 4 (16) Octomvre** **1895.**

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Octomvre 1895 st. v.

s'a deschis nou abonament la care invităm pe toțĭ amiciĭ și sprijinitoriĭ fóieĭ nóstre.

Prețul abonamentuluĭ:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șése lunĭ	6 fl.
pe treĭ lunĭ	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 francĭ
pe șése lunĭ	20 „
pe treĭ lunĭ	10 „

Abonarea se póte face maĭ ușor prin **mandate postale.**

Administrațiunea
„Gazeteĭ Transilvanieĭ".

Monarchul la Agram.

De erĭ Majestatea Sa monarchul nostru petrece în capitala Croației, unde n'a maĭ fost de 27 de anĭ încóce. Treĭ ḑile va dura acéstă visită, care nu se face din incidentul manevrelor, ci are o importanță deosebită.

Monarchul merse la Agram, ca sĕ asiste la deschiderea nouluĭ teatru național și a altor institute de cultură naționale croate. Tot-odată 'i s'a dat visiteĭ Suveranuluĭ și o însĕmnătate demonstrativă politică prin aceea, că a fost însoțit de miniștriĭ unguresci și a fost salutat acolo și de-o mulțime de deputațiunĭ ale comitatelor unguresci învecinate.

Printr'asta s'a intenționat, de-a se manifesta pretinsa consolidare a raporturilor de drept public între Ungaria și Croația pe temeiul cunoscutului pact. Cu alte cuvinte, avea sĕ se arate lumeĭ, că poporul croat s'a împăcat definitiv cu Maghiariĭ și că legătura dintre Ungaria și Croația-Slavonia este aḑĭ cât se póte de amicabilă.

Pe lângă acésta se maĭ ḑice, că călĕtoria monarchuluĭ maĭ avea sĕ încoroneze și activitatea politică a Banuluĭ croat Khuen-Hedervary și sĕ fiă tot-odată espresiunea recunoscințeĭ pentru stăruințele luĭ încununate de succes. Numituluĭ Ban i-se atribue adecă meritul special de-a fi sdrobit oposițiunea croată și de-a fi adus pe Croațĭ la supunere și la ascultare față cu pactul dela 1868 în înțelesul, cum a fost interpretat de guvernul maghiar.

Intru cât i-a succes în adevĕr luĭ Khuen-Hedervary de-a pacifica pe Croațĭ în mod durabil, orĭ nu, nu voim sĕ cercetăm aicĭ. Adevĕrul este, că aḑĭ dênsul este stăpân pe situațiune. Banul croat sĕ fi și fost acela, care a propus Majestățiĭ Sale, de-a visita Croația, ér ministrul-președinte Banffy a trebuit sĕ însoțéscă pe monarch, deși acéstă călĕtoriă n'a fost pusă la cale de el.

Impregiurarea acésta este semnificativă pentru viitorul rol, ce pare a-i fi destinat luĭ Kuen-Hedervary, care a fost de două-orĭ însărcinat cu formarea cabinetuluĭ unguresc, dér n'a putut isbuti din causa intrigelor luĭ Banffy și a soților sĕĭ. După succesul de acum se póte întêmpla ca a treia óră totuși sĕ reușéscă Banul croat, care este persona grata la Majestatea Sa, de-a cuceri fotoliul, pe care șede aḑĭ baronul Banffy.

Dér sĕ trecem la marele festivitățĭ din capitala croată, unde Majestatea Sa este primit cu mare însuflețire, căcĭ orĭ cum ar fi situațiunea creată cu concursul Banuluĭ, Croațiĭ sunt mândri pe regatul lor și pe marele progrese culturale, ce le-a făcut națiunea croată de 27 de anĭ încóce.

Acéstă mândriă națională s'a manifestat la primirea regeluĭ, care la întrarea în oraș, între strigările nesfîrșite de „Zivio", ale poporațiuneĭ a fost salutat maĭ întâiu de Sokoliștiĭ (gimnasticiĭ) croațĭ, cu cămășile roșiĭ și mantalele cenușiĭ, prin aceea, că și-au tras toțĭ săbiile și au închinat stégurile, pe când studențiĭ universitarĭ, îmbrăcațĭ în costum de gală, și-au tras asemenea săbiile.

Acesta și alte multe nomente arată avêntul, ce l'a luat poporul croat în aspirațiunile sale, cu tot regimul de fier al actualuluĭ Ban.

Dér în mijlocul veselieĭ pentru venirea monarchuluĭ s'au ivit și unele incidente și demonstrațiunĭ, carĭ de sigur, că n'au fost după gustul acelora, carĭ vor sĕ înfățișeze lucrurile așa, ca și când aḑĭ Croațiĭ ar fi încântațĭ de protecțiunea Ungarieĭ și a guvernuluĭ eĭ.

Maĭ întâĭ de tóte s'au vĕḑut în Agram numaĭ vre-o 2—3 stégurĭ unguresci pe unele clădirĭ publice. Stégul unguresc de pe arcul de triumf principal a fost luat jos de un student, a fost rupt și călcat în picióre. Așa s'a întêmplat și cu nisce stégurĭ sêrbesci, față cu carĭ a isbucnit érășĭ ura specială dintre Croațĭ și Sêrbĭ. Tinerimea universitară a maĭ plănuit și demonstrațiunĭ în stil mare în contra miniștrilor unguresci, despre carĭ încă n'au sosit scirĭ maĭ detailate.

Décă tóte aceste demonstrațiunĭ sunt în adevĕr fără de nicĭ o însĕmnătate, după cum susține biroul de pressă unguresc, va arăta viitorul.

Pangermanism.

Ḑiarele germane din Austria și Germania de un timp încóce érăși au început a-se ocupa în colónele lor cu planurĭ *pangermaniste*. De curênd adecă a apărut o broșură volantă, care pledéză pentru crearea unuĭ mare imperiu german, ce, se înțelege, sĕ cuprindă și țĕrile austriace. Ḑiarele germane din Nord și Sud au reprodus cu mare zel conținutul aceleĭ broșurĭ, și maĭ ales fóia „*Gegenwart*" din Berlin publică din incidentul acesta la loc de frunte un articol, cu vechiul motiv, că *„Patria germană trebue sĕ devină maĭ mare!"* Ḑice, că Germania nu se póte mulțămi cu teritorul eĭ de astăḑĭ, ci trebue sĕ tindă de așĭ *anecta — Austro-Ungaria.*

Anectarea imperiuluĭ habsburgic, ḑice numitul ḑiar, este o condițiune *sine qua non* pentru esistența mareĭ puterĭ germane. Lucrul acesta și-l închipuesce așa fórte ușor autorul articoluluĭ din *„Gegenwart"*. El ḑice, *că înainte de tóte trebue înghițite naționalitățile negermane*, și atuncĭ — tóte se vor isprăvi de sine. Étă cum îșĭ imaginéză șovinistul neamț transfusiunea acésta:

> După cum ne putem convinge din istoria lumeĭ, desvoltarea culturală merge într'acolo, ca *popórele maĭ micĭ sĕ fiă înghițite pe încetul de cele maĭ marĭ*, și maĭ ales de popórele marĭ culte......
>
> Fiă-care dintre popórele maĭ micĭ e consciu despre aceea, că el e destinat *peireĭ*, séu maĭ bine trecereĭ într'un alt popor maĭ mare. Impregiurarea acésta face, ca mândria națională sĕ se ridice încă odată și sĕ isbucnéscă, ea sĕmĕnă însĕ cu flacăra ce se stinge.
>
> Este imposibil, ca popórele micĭ sĕ pótă vecĭnic resista preponderanțeĭ de 70 milióne Germanĭ și 60 milióne Rușĭ. Este comic, de-a crede, că *6 ½ milióne de Maghiarĭ séu 5 ¼ milióne Cehĭ* și Moravo-Slavĭ sĕ înghită 70 milióne Germanĭ. Pe lângă acésta amintitele popóre sunt așa de încleștate de teritórele germane, încât mântuirea lor e imposibilă.
>
> Abstragênd dela numĕrul mic ce-l represintă popórele maĭ micĭ, acestea și în *cultură sunt atât de îndĕrăt rĕmase*, încât, cumpănind ele avantagiele și desavantagiele trebue sĕ înțelégă, ce câștig mare ar fi pentru ele, a puté fi membri egalĭ îndreptățițĭ aĭ unuĭ mare popor cult. Chiar și acea cultură, pe care o posed amintitele popórașe, au de a-o mulțămi în cea maĭ mare parte Germanilor...

Și astfel continuă tot pe acéstă córdă șovinistul ḑiar german, disconsiderênd în mod uimitor tóte drepturile popórelor maĭ micĭ. Se vede, că pe încetul și Nemțiĭ vor începe a lucra după calapodul maghiar. Au avut Germaniĭ tot-déuna tendințe de anectare și asimilare,

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Codul penal rusesc.

(Din Rusia celor doĭ Alexandri din urmă.)

(Urmare).

Prima încunosciințare despre tragedia din Iakutsk am primit'o în véra trecută prin o epistolă privată din Siberia. De-atuncĭ am căpĕtat *opt* comunicărĭ deosebite, scrise independent unele de altele, despre întrégа întêmplare; pe lângă acestea copiile de pe actele oficióse, carĭ se refer la astă afacere, planurile caseĭ și a curțiĭ, unde s'au întêmplat măcelărirea, numele tuturor funcționarilor și esilaților, tecstul întreg al sentințeĭ judecătorieĭ marțiale, care a condamnat pe ceĭ rĕmașĭ în viéța, ultimile epistole ale celor treĭ bărbațĭ, carĭ au fost spânḑurațĭ, și tóte amĕnuntele, ce sunt de lipsă pentru deplina înțelegere a împrejurărilor. Aceste comunicărĭ ar umplé tomurĭ; ele 'mĭ-au venit, precum am amintit, dela 8 persóne deosebite, carĭ nu sunt tóte esilate, și din cele maĭ deosebite părțĭ ale imperiuluĭ rusesc. Cu uniĭ dintre scriitórĭ sunt cunoscut în persónă și-'ĭ sciu ca bărbațĭ de onóre și vrednicĭ de credință.

Comunicatele oficióse ale corespondentuluĭ „Tribuneĭ de New York" vré sĕ discreditese comunicările făcute de „Times" prin aceea, că le ascrie înainte de tóte scriitoruluĭ rus Stepniak, înegrind cu acéstă ocasiune caracterul acestuia. Acesta este un metod de luptă caracteristic rusesc; sĕ ponegrescĭ pe dușman, sĕ-'l declarĭ ucigaș, acesta e cel maĭ înalt concept de strategiă aĭ birocrațieĭ rusescĭ. Nu aflu de lipsă a apĕra pe Stepniak, nicĭ nu sciu în ce legătură stă cu „Times", dér comunicările acesteĭ foĭ sunt adevĕrate.

Funcționariĭ rusescĭ din Petersburg susțin, după cum ḑice corespondentul din „Tribuna", că acéstă tragediă siberiană a fost indirect resultatul descopeririĭ uneĭ tipografiĭ „nihiliste" în Iakutsk, desporerire făcută de căpitanul Rusinoff. Asta nu este adevĕrat. Generalul — nu căpitanul — Rusinoff călĕtorì înainte cu vr'o doĭ anĭ prin Siberia, după cum se ḑice, pentru de-a observa viéța esilaților. Dér el s'a reîntors încă de demult, și nicĭ n'a fost în Iakutsk. Cele maĭ însemnate fapte ale luĭ au fost suprimarea gazeteĭ liberale din Tomsk „Gazeta sibirică", pentru-că le da ocupuțiune esilaților politicĭ și pentru-că a publicăt un nerolog despre uniĭ din eĭ; și a doua nimicirea tuturor inscripțiilor de pe pietrile dela mormintele rĕposaților esilațĭ politicĭ din Tomsk. Intre inscripțiile nimicite sub supra-veghiarea luĭ personală au fost, între altele și următórele: A... B.. a rĕposat în singurătatea temnițeĭ din Tomsk în... 188..", și „B... C... a rĕposat în Tomsk la... 188... în etate de... anĭ". Aicĭ au fost adause vorbele luĭ Christos: „Dragoste maĭ mare nu are nimenĭ ca omul care-'șĭ jertfesce viéța pentru prietinĭ". Cuvintele acestea a fost nimicite.

Presupun, că un oficer, care e capabil sĕ persecute contrarĭ politicĭ până dincolo de mormênt și sĕ ștérgă cuvintele luĭ Christos de pe crucea monumentuluĭ lor, e în stare sĕ descopere o tipografiă „nihilistă", chiar și într'un loc, unde ea n'ar esista. Décă ar fi aflat'o, pentru-ce n'a confiscat'o, atuncĭ, când a fost în Siberia? Au trecut doĭ anĭ, de când am cetit câte ceva în foĭ siberiane despre visita luĭ.

La unul, care cunósce ca și mine orașul Iakutsk, trebue sĕ-i apară povestea cu tipografia „nihilistă" dela prima auḑire de neadeverată. In Rusia nu cresc pressele pe cel dintâi arbor. Guvernul le consideră maĭ periculóse ca dinamita, și chiar și în cele maĭ marĭ orașe, ca Petersburg și Moskva, pot fi ascunse numaĭ cu cele maĭ marĭ greutățĭ și pe lângă cele maĭ grozave primejdiĭ. Cum s'ar puté déră, ca o mână de esilațĭ politicĭ, carĭ stau sub cea maĭ aspră controlă polițienéscă, carĭ nu posed maĭ de loc banĭ, sĕ aducă o mașină de tipar într'un oraș așa de îndepărtat, cum e Iakutsk? Aicĭ nu esistă nicĭ o gazetă și, precum 'mĭ-e cunoscut, nu esistă în o impregiurime de o miiă de milurĭ. Și apoĭ ca sĕ considerăm totul, ce folos ar avé esilațiĭ aicĭ de o presă, chiar décă s'ar întêmpla minunea minunilor, ca sĕ-șĭ pótă câștiga una? Iakutsk e numaĭ un orășel cu

însĕ nicĭ-odată nu s'a manifestat atât de tare ca acum pofta lor de a înghiţi popóre.

România agricolă.

IV. Causele stărei desolate de astădĭ.

(Urmare).

De aceea nu putem, decât sĕ aprobăm pe deplin procederea d-lui ministru Carp, ca pretutindenea din moşiile statului $^1/_4$ sĕ se vêndă în loturĭ marĭ de câte 10 şi 25 hcta şi cu înfiinţarea de majorate sĕu minorate pentru a forma prin sate o clasă de ţĕranĭ fruntaşĭ, independenţĭ de proprietate şi de fluctuaţiunile politicei militante, din care sĕ se recruteze pe viitor preoţii, învĕţătorii, primarii, notarii de prin comune etc. Că va aduce o schimbare esenţială spre bine, aceea este sigur, dér cine póte afirma, că ea va curma rĕul? — Şi óre ea nu ar fi necesară şi pentru celelalte comune de asemenea? In orĭ-ce cas, ea trebuia făcută de mult, şi omiterea a fost o greşélă.

Apoi o altă greşélă politică şi economică a fost de a întroduce şi permite luarea de moşii marĭ în arenda şi esploatare la tot felul de ómenĭ, fără de nicĭ o pregătire seriósă prealabilă, nicĭ cu cunoscinţe şi esperienţe de specialitate şi fără de a lua vre-o mĕsură în interesul solului şi al locuitorilor. Cu deosebire a fost o greşélă a permite la ómenii sreinĭ de ţéră, sĕ ia în arendă moşii de mii de pogóne şi domenii de ale statului chiar, şi sĕ concentreze 10—15—20 până la 30 moşii marĭ de multe mii şi ḑecĭ de mii de pogóne în mâna lor, fără ca sĕ facă cea mai mică îmbunĕtăţire pe ele, şi sĕ contribue cu ceva la cultura şi progresul economic al ţĕrii, ceea-ce încă a trebuit sĕ-şĭ dea cu timpul resultatele funeste.

Graţie lor arêndaşii în lupta de esistenţa au devenit superiorĭ proprietarilor şi ţĕranilor, şi i-au putut codi din ce în ce mai mult până la nimicire.

Lor este de a-se mulţumi, décă tăria şi puterea agriculturei nóstre, nu consistă şi se raḑimă aḑĭ nicĭ în proprietarii de moşii marĭ şi nicĭ în ţĕranĭ, ci în *arendaşĭ;* nu în ómenii cu o pregătire specială, séu carĭ din moşĭ şi strămoşĭ s'au ocupat şi îndeletnicit cu agricultura, ci din *declasaţii* şi *transfugii tuturor ocupaţiunilor omenescĭ.* Nu este decĭ mirare, décă agricultura nóstră, ca sistem de cultură şi *intensivitate,* nu a făcut nicĭ un pas înainte, ci a rĕmas tot cea veche, şi ţĕranul tot în miseria de mai înainte.

Lor este de a-se atribui, décă sciinţa şi cultura cu tótă înmulţirea scólelor în ţéră, n'a putut prinde încă rădăcină în popor şi la ţéră — căcĭ ómenilor de afacerĭ, nu le trebuesce cultură şi sciinţă, şi cei cu sciinţă sunt desconsideraţĭ, fiind-că nu au parale.

Sciinţa şi cultura au rĕmas isolate de partea practică a vieţii şi ocupaţiunei Românului. Intrégа nóstră economiă consistă în principiul, că solul trebue sĕ producă în continu fără restituţiune; boul din jug care muncesce ḑiua întrégă şi ţĕranul, care de primăvara până ce dă zăpada, muncesce până'i vin stele verḑĭ înaintea ochilor, *este neproductiv,* şi decĭ şi merită sórtea, ca sĕ se hrănéscă cu ştir, lobodă şi alte buruenĭ, şi numai *arendaşul* improvisat din cârciumar, maslinar şi bragagiu, este *om productiv.* Aceste părerĭ bizare le poţĭ auḑi la noi fórte des, şi dela ómenĭ, carĭ trec de ómenĭ de óre-care seriositate.

Prima fasă a fost scóterea proprietarilor marĭ din moşii, şi înlocuirea lor prin arêndaşĭ dimpreună cu anihilarea ţĕranilor, şi acum a doua este formarea de companii de arêndaşĭ, şi concentrarea arêndei moşiilor în mânile câtor-va persóne fericite. Vestitele societăţĭ de publicanĭ ai Romei, carĭ au rĕpus pe întegra şi sdravĕna ţĕrănime a Italiei, şi în urmă agricultura şi bunăstarea ei şi cu carĭ nimenĭ nu mai putea lupta şi susţiné concurenţa, sunt în deplină concentrare şi formaţiune şi la noi. Rar vei întêlni la noi un arêndaş, care sĕ aibă şi sĕ caute numai o singură moşiă, ci de obiceiu 3—4—5—6—10—20 în diverse plăşĭ şi judeţe ale ţĕrei, şi fiă-care de câte-va mii de pogóne întindere. Unde o sĕ ajungem cu ea, timpul va decide. Semnele însĕ nu sunt bune. *„Iam vestigia terrent“.*

Faptele arĕtate aci şi consecinţele lor fatale espuse în conecsiunea lor logică şi naturală, nu că ar fi rĕmas strĕine, orĭ necunoscute, bărbaţilor de stat, sĕu proprietarilor. Nu, ci le cunosc fórte bine, le tolerézá însĕ, din causă de oportunitate, şi merg şi dênşii cu curentul, neavênd ce face, sĕu neavênd tăria de a-se opune curentului.

(Va urma.)

„Noua Ordine.“

Sub acest titlu înregistrézá foile unguresci aprópe în fiă-care ḑi mulţime de neajunsurĭ, ce se ivesc în diferitele părţĭ ale ţĕrei în urma întroducerei nouelor reforme politice-bisericescĭ. Astfel „Bud. Hir.“ înşiră următórele:

In Budapesta localurile conducĕtorilor de matricule sunt prea micĭ, trebuesc mărite, ér personalul e insuficient, aşa că bolnăvindu-se vre-unul dintre funcţionarĭ, lucrurile ar trebui sĕ stea baltă. Trebue, decĭ, sĕ se edifice locul mai mare, ér personalul sĕ se înmulţéscă, — lucru, ce va costa nouĕ sume de banĭ.

In comuna *Jozsa,* preotul reformat Beŏr János încă a doua ḑi după întroducerea nouĕlor reforme a sĕvêrşit o cununiă la biserică, *cu desconsiderarea conducĕtorului de matricule.* Contra preotului „negligent“ s'a pornit acum „aspră cercetare.“

Primarul comunei *Glogoveţ* din comitatul Aradului, n'a vrut odată cu capul sĕ afişeze pe casa comunală „tabla négră“, pe care se fac vestirile etc. Din motivul acesta fu suspendat şi tras în cercetare.

Locuitorii comunei *Iaák* din comitatul Vas au împroşcat cu noroiu şi cu gunoiu „tabla négră“, ce era acăţată dinaintea casei notariale pe un stêlp. Notarul, voind sĕ scape tabla, fu luat de gât şi scurturat binişor. Ordinea abia s'a putut restabili prin întrevenirea fişpanului, a inspectorului de matricule şi a câtor-va gendarmĭ.

In comuna *Dör,* comitatul Şopronului oficiul matricular e într'o casă privată a locuitorului Pénzes Mihály. Fiiul acestuia nu se putea împăca nicĭ de cum cu „tabla négră“ şi a sărit cu sĕcurea asupra celor ce voiau sĕ o afişeze pe părete. In fine a întrevenit fisolgăbirĕul, cu asistenţă de gengarmĭ şi astfel i-a succes a afişa tabla, dér nu mult după aceea s'au pomenit, că tabla e făcută ţandărĭ şi aruncată pe câmp.

Acestea sunt semne, carĭ aprobézá în de-ajuns nemulţumirea, cu care sunt întimpinate nouĕle reforme chiar din partea Maghiarilor.

SCIRILE ḐILEI.

3 (15) Octomvre.

Dela curtea română. M. S. Regele Carol a primit în audienţă la órele 10, pe d. general G. Manu, preşedintele Camerei, ér la órele 10.40 pe d. G. Gr. Cantacuzino preşedintele Senatului. — Alteţele Lor Regale printul Ferdinand şi princesa Maria au plecat erĭ din Sinaia, cu un tren special, la Slănicul din Prahova, unde au sosit la órele 1.50. Aicĭ AA. LL. au visitat salinele, care erau iluminate cu electricitate. Coborîrea în saline s'a făcut pentru prima óră cu noul ascensor poleit cu aur.

—o—

Şovinism maghiar. Cât de departe merg Maghiarii cu şovinismul lor sĕ póte vedé din următórele: Cum se scie, administraţiunea liniilor ferate din Croaţia se află în mânile funcţionarilor maghiarĭ. Din incidentul visitei monarchului în Agram direcţiunea căilor ferate din Croaţia a dispus sĕ se aducă din Ungaria *trei vagóne de ţĕrină,* pentru ca Majestatea Sa, ca rege al Ungariei, la întrarea sa în Agram, sĕ păşéscă pe pămênt maghiar.

—o—

Victima flacărilor. Din *Tohanul vechiu* ni-se scrie cu data de 14 Octomvre n.: „Dumінecă nóptea spre Lunĭ a isbucnit un foc mare în şura cârciumarului de aici Ión Grozea. In şură durmeau doi îmblătitorĭ cu numele *Iacob Finiş şi Iacob Stăniloi* vĕduv de 66 anĭ, ambii ḑilerĭ din Vlădenĭ; dintre aceştia, cel din urmă a căḑut victimă focului *arḑênd cu totul încât, nu 'i se mai cunoscе figura de om.* Şura n'a fost asigurată, arḑênd până la pămênt dimpreună cu rechisitele economice şi bucatele din ea; paguba se urcă la 1000 fl. Causa incendiului încă nu s'a constatat.

—o—

Mórte în fântână. Intr'o comună cu numele Gyenes-Diás din comitatul Zala s'a întêmplat următórea nenorocire: Zidarul Giber János voia sĕ-şĭ curăeţ fântâna, care era cam de 15 stânjinĭ de afundă. Mai întâiu se apucară sĕ scótă apa. Când nu mai era decât pe fund, găléta nu se mai umplea, ci sta de-asupra. Zidarul Giber puse pe fiul sĕu, un băiat cam de 16 anĭ, sĕ se lase în fântână. Acesta pe la jumĕtatea fântânei căḑu din găléta. Cei deasupra auḑiră sgomotul produs prin căderea lui, şi tatăl se puse acum el însuşĭ în găléta ca sĕ scótă pe fiu-sĕu. El căḑu însĕ de-asemenea în fântână, şi se înecă. Lucrătorii, carĭ steteau în jurul locului de pacoste, mai târḑiu au tras afară cu cârlige de fier pe cei doi înecaţĭ.

—o—

Teatru de papagai. Dumінecă după améḑĭ la 4 óre se va da în sala cea mare a otelului central Nr. I o representaţiune cu papagai şi cacadu dresaţi. Aceste paserĭ dovedesc o docilitate estra-ordinară şi dovedesc o inteligenţă admirabilă. Cu deosebire sunt hăzlii în rolul lor de comicĭ păpagaii piticĭ numiţĭ Inseparable, carĭ asemenea debutézá ca artiştĭ. Acest teatru de papagai a debutat cu mult succes în mai multe oraşe din Austria şi din Ungaria, ér mai în urmă în oraşul Cluşiu din Transilvania. Atragem atenţiunea publicului braşovén, în deosebĭ a celor carĭ vor sĕ procure copiilor o distracţiune plăcută, asupra representaţiunei de Dumінecă. Detailurĭ vor conţiné afişurile.

—o—

Din Purcărenĭ am publicat erĭ o corespondenţă, despre care ni-se spune, că n'ar conţiné icóna fidelă a stării lucrului. Pentru lămurirea adevĕrului aşteptăm decĭ, ca şi partida contrară se-şĭ arete vederile în acéstă cestiune.

Din congregaţiunea comitatului Caraş-Severin.

Am amintit, că în 11 Octomvre s'a ţinut adunarea de tómnă a comitatului Caraş-Severin. Au luat parte la adunare 120—130 membri, între carĭ vre o 30 Românĭ. Dintr'un raport al „Dreptăţii“ privitor la decurgerea acestei adunărĭ estragem următórele:

Indată după deschiderea adunărei, membrul Coriolan *Brediceanu* adresă vice-şpanului o interpelaţiă în limba română de următorul cuprins.

Prin legea privitóre la matricule, statul n'a voit nicĭ de cum sĕ ia părinţilor dreptul firesc, ce-l au cu privire la fiiĭ lor, de a-i numi cu numele, care lor le place. Dreptul acesta e aşa de natural, încât nicĭ nu se póte lua dela părinţĭ. Cu tóte acestea se aud plângerĭ de tóte părţile, că funcţionarul civil nu scrie în matricula de stat numele, ce 'i s'a dat copilului în botez şi care s'a întrodus în matricula bisericéscă, ci in loc de *Ioan* îl scrie *„János,“* în loc de *Niculae*—„Miklos“ etc. De aicĭ pot sĕ se nască mulţime de încurcăturĭ. Vorbitorul întrébă decĭ, décă vice-şpanul a dat instrucţiune conducĕtorilor de matricule, ca sĕ procédă astfel şi décă da, cu ce-şĭ motivézá procederea?

Vice-şpanul *Litschek Béla* a rĕspuns numai decât, că el n'a dat nicĭ o instrucţiune. Purtătorii de matricule sunt funcţionarĭ de stat, ei îşĭ primesc instrucţiunile dela ministru şi noi, ḑice vice-şpanul, n'am avut, decât sĕ le predăm ceea-ce li-s'a trimis de sus. Legea prescrie, ce e drept, ca matriculele sĕ se pórte în „limba statului,“ dér eu, avênd în vedere motivele aduse de membrul *Brediceanu,* voiu face întrebare la ministeriu şi voiu proceda după îndrumările, ce voiu primi.

Brediceanu (unguresce): ia la cunoscinţă rĕspunsul, dér rógă pe vice-şpan, ca în representaţiunea sa către guvern sĕ céră, ca cel puţin sĕ se pună ambele nume în matriculă, şi românesce şi unguresce în parantese.

Dr. Ştef. Petrovicĭ întrébă românesce, décă are vice-şpanul cunoscinţă, că în comuna Poiana de lângă Caransebeş a grassat mai bine de o lună o bólă lipiciósă între copii, fără ca vre-un medic de cerc sĕ fi cercetat comuna? Vice-şpanul rĕspunde, că n'are cunoscinţă, dér va lua informaţiunĭ şi va dispune cercetare disciplinară.

La cererea de a se vota 1177 fl. pentru sprijinirea a 28 industriaşĭ din comitat, ca aceştia sĕ-şĭ pótă espune productele la *esposiţia milenară,* luà cuvêntul dl:

C. Brediceanu, care ḑise: Poporaţiunea comitatului, în cea mai mare parte Românĭ, nu póte fi îngreunată cu nouĕ dărĭ, pentru ca anumiţĭ domnĭ sĕ mérgă la esposiţiă. Noi Românii n'avem ce căuta la mileniu. Orĭ că mileniul e o serbare de stat, orĭ-că e serbare specială maghiară. In casul prim ar trebui sĕ jubilăm şi noi ca cetăţenĭ ai patriei. In actuala constelaţiune politică însĕ, considerând cum suntem tractaţĭ din partea statului, noi nicĭ ca cetăţenĭ n'am puté lua parte. Ca Românĭ însĕ, ca popor român recunoscut, nicĭ n'am fost învitaţĭ. Noi putem fi séu conserbătorĭ, séu óspeţĭ. Conserbătorĭ nu suntem, ér décă suntem óspeţĭ, noi n'avem sĕ contribuim la serbare, ci cei ce o arangiézá. Ungurii sĕ dea şi suma d'o miiă şi câţĭ-va florinĭ, nu o stórcă dela bietul ţĕran român creiţăresce. Eu, décă aşĭ fi Ungur, mi-ar fi ruşine sĕ fac astfel.

Vice-şpanul *Litschek* ḑice, că mileniul e o serbare de stat, ce se face în amintirea fundărei acestui stat, decĭ toţĭ cetăţeniĭ pot lua parte la mileniu.

---

vre-o 6000 locuitorĭ, carĭ locuesc în case de lemn; fiă-care locuitor e cunoscut poliţiei şi corespondenţa esilaţilor stă sub „controlă“ severă. Cum ar puté ei trimite scrierĭ „nihiliste“ în Europa într'o depărtare de 4000 de km., chiar décă le-ar puté produce?

Funcţionarii din Petersburg mai susţin, că numai cei mai „primejdioşĭ şi mai desperaţĭ prisionerĭ şi esilaţĭ ar fi internaţĭ în Iakutsk. Numele lor nu le-ar cunósce nicĭ autorităţile locale, fiind însemnaţĭ numai ca numerĭ. Şi afirmările acestea sunt false, ba ultima chiar absurdă. Jumĕtate din numĕrul esilaţilor politicĭ din Iakutsk au fost trimişĭ fără sentinţă judecătorésca, pe cale administrativă, la Siberia. N'au fost doveḑĭ suficiente nicĭ pentru o judecătoriă rusésca, au fost decĭ simplu esilaţĭ la porunca ministrului de interne. Numele sunt câte-odată numai adoptate, dér obiceiul de-a însĕmna condamnaţĭ cu numerĭ în Siberia e în pracsă necunoscut. Numai un singur cas de felul acesta mĭ-a venit la cunoscinţă, şi asta a fost când un condamnat n'a voit sĕ-şĭ spună numele. El fu trimis ca „numĕru 2.“

(Va urma.)

Dr. St. Petrovici: négă, că mileniul ar fi serbare de stat, el este aniversarea venirei rassei maghiare în locurile, carî astădî se numesc „Ungaria“. Sě nu se céră dela noi sě jubilăm împreună cu Maghiarii, carî au venit acum 1000 de anî, "căcî noi n'am venit atuncî, noi am fost aicî atuncî. Décă D-vóstrě vreţî jubileu, faceţi-l singurî. Când noi vom serba mileniul nostru duplu, peste vre-o 200 de anî, atuncî noi înşi-ne îl vom face şi nu vom cere ajutorul D-vóstre.

Pusă cestiunea la vot, se primesce cu 84 voturî contra 13. Cu Ungurii au votat şi 13 Românî, mai ales funcţionarî, între carî şi dl *Antonescu*, care făcuse ḑilele trecute darul de 1000 fl. pentru reuniunea învěţătorilor dela Caransebeş. Contra Românilor a votat şi protopopul *A. Grecu* din Silha, fiindcă, după cum se ḑice, aspiră la canonicat în Lugoş!!

La întrebarea membrului *Brediceanu*, décă puterile didactice, ce se vor aplica la noua şcólă de agronomiă, care se va deschide în Lugoj la 1 Noembre c., au cunoscinţa limbei române, vice-şpanul rěspunde, că va fi cu îngrijire, ca sě scie românesce. Adauge însě, că „statul nu póte face, decât scóle de stat cu limba de propunere maghiară, dér se ţine séma, ca un *învěţător confesional român* sě propună elevilor şi sě-o învețe *şi ungurcsce şi românesce.*“

La punctul privitor la şcólele de pomărit s'a primit propunerea membrului Brediceanu, ca statutele sě se traducă şi în limba română şi sě se imparţe primăriilor de prin comune.

Cererea preşedintelui dela scaunul orfanal St. *Antonescu*, de-a i-se socoti anii petrecuţî ca deputat dietal în anii de serviciu a fost recomandată pentru primire de referentul Dr. Pahome *Avramescu*, în considerarea „meritelor sale patriotice“. D-l *Brediceanu* însě o combătu cu hotărîre, pentru-că, ḑise d-sa, petentele în tóta viéţa sa s'a ţinut de acel partid al stăpânirei, care a fost contrar partidului naţional român, de care m'am ţinut şi me ţin. Până a fost în dietă, — dice mai departe Brediceanu, — n'a lucrat nimic, decât că a servit ca mijloc pentru de-a scóte din parlament pe cei mai valoroşî luptătorî ai partidului naţional român. In fine cererea lui Antonescu a fost primită.

E trist, că din vre-o 200 de membri românî abia au luat parte la congregaţiune vre-o 30, dér şi acestia la vot erau împărţiţî în două partide contrare.

Raportorul „Dreptăţii“ observă, că congregaţiunea acésta a decurs în mod mai leal faţă de Românî, ca orî când altădată. S'au vědut programe tipărite românesce, referările s'au făcut în limba română, membrii românî au vorbit românesce etc.

Dela Năsěud

Ni-se trimite următórea întîmpinare:

Năsěud, 10 Oct. n. 1895.

Onorată Redacţiune! In n-rul 201 al ḑiarului: „Gazeta Transilvaniei“ a apărut o corespondenţă de pe „Valea Someşului“, în carea sub numele anonim de: „mai mulţî vechî grăniţerî“ se pune gimnasiul din Năsěud şi respective conducerea aceluia într'o lumină fórte nefavoritóre. Ca on. public cetitor sě se pótă convinge întru cât corěspund adevěrului cele susţinute în acea corespondenţă, ne ţinem datorî în următórele a pune în vederea onoratului public datele de lipsă şi a adăuga şi unele lămurirî.

Şi acésta o facem numai în interesul adevěrului şi spre orientarea on. public, nu însă cu gândul de a intra în polemiă cu acei anonimî „vechî grăniţerî“. Rugăm decî, ca On. Redacţiune sě binevoéscă a ne da locul cuvenit în n-rul cel mai apropiat al ḑiarului „Gazeta Transilvaniei“.

Corespondenţa anonimă culminéză în încercarea da a susţiné, că, de când dl Ion Ciocan stă în fruntea afacerilor din acest ţinut, întêmpinî: „*regres şi numai regres pe tote terenele.*“

Este acésta o afirmare nu numai prea riscată, dér şi nedovedită. Ea atribue adecă în mod greşit omnipotenţă unui singur om, éră pe ceî-lalţî ómenî din acest ţinut şi între ei şi pe anonimiî: „mai mulţî vechî grăniţerî“ îi consideră întru nimica, ca pe nisce ómenî, carî nu şi-ar fi priceput şi nu şi-ar pricepe chiămarea, nu şi-ar fi sciut, orî nu ar fi voit, orî dóră chiar ar fi fost dispensaţî a-şî împlini datorinţele, după ce tóte terenele de activitate şi aicî, ca şi în alte părţî, deschise sunt tururor.

Spre mângăiere însă acéstă afirmare nu este adevěrată. Cu fapte am puté dovedi contrarul, cum că adecă: de şi sub împrejurărî fórte grele şi esceptionale chiar, totuşî şi în acest timp s'au făcut multe lucrurî bune şi vrednice în acest ţinut, firesce nu numai prin Ion Ciocan, căcî un om singur mai ales în afacerî publice anevoiă póte face ceva, ci prin el şi în conlucrare cu toţî cei ce au căutat sě-şî împlinéscă datorinţele, fără de a-şî face reclame prin gazete pentru succesele obţinute. Nu este însě timpul şi nicî locul potrivit a ne estinde asupra acestora, dér va veni, credem noi, şi acel timp, şi se va afla şi locul, când şi unde se vor puté convinge toţî cei chiămaţî, că adevěr noi grăim, ér cei, ce de o sumă de anî, fără scrupul de conscienţiositate şi fără controla cuvenită din partea organelor de publicitate, inundéză publicul cu iscodirî tendenţióse atât faţă de singuraticii membrii ai acestui colegiu profesoral, cât şi chiar faţă de acest gimnasiu, fi-vor desvěliţî şi trebui-vor sě se ruşineze în faţa adevěrului, ce susţinem.

Rěmâne déră sě ne ocupăm acum cu partea specifică a corespondenţei de sub întrebare, căcî aicî se încércă şi un feliŭ de dovedire.

Anonimii: „mai mulţî vechî grăniţerî“ pentru a dovedi regrese la gimnasiu, recurg la afirmarea: „De când Ioan Ciocan a ajuns director al gimnasiului năsěudean, acest institut, odinióră falnic şi măreţ, acum decade din an în an în tóte privinţele“.

Drept basă şi motivare la acéstă afirmare a lor, anonimii „mai mulţî vechî grăniţerî“ nu pot produce alt-ceva decât o a doua afirmare, aceea: „că de un timp încóce părinţii încep a nu-şî mai aduce fii lor la gimnasiul nostru *în număr atât de mare, ca mai înainte*“. Şi acéstă a doua afirmare încércă cu o tendenţă nu chiar cinstită a o forţa din împrejurarea, că: „în anul scolastic trecut au fost înscrişî la gimnasiul din Năsěud 274 şcolarî, până când în anul curent sunt înscrişî numai 236.“

Şi de aicî se face conclusiunea, că „décă acésta va merge tot aşa, vom ajunge, ca în decursul câtor-va anî sě vedem gimnasiul nostru gol“. „Şi causa la tóte aceste rele este singură şi singură numai *conducerea lui Ciocan!*“

Atâta este totul, ce anonimii: „mai mulţî vechî grăniţerî“ pot scóte la ivélă şi compune într'un raţionament fals, ca sě pótă alarma lumea despre pretinsa decădinţă a gimnasiului „din an în an în tóte privinţele“. Căcî, după firul logic, étă ce se susţine în acea corespondenţă anonimă: în anul şcolastic curent s'au înscris la acest gimnasiu şcolarî mai puţinî, decât în anul trecut 1894/5, de aceea gimnasiul din Năsěud „acum decade din an în an în tóte privinţele“; de aceea „de un timp încóce părinţii încep a nu-şî mai aduce fiiî lor la gimnasiul nostru în număr atât de mare, ca mai inainte“. „Şi décă acésta va merge tot aşa, vom ajunge sě vedem gimnasiul nostru gol“. Şi tóte acestea rele singur numai din causa „conducerei lui Ciocan“.

O confusiune prea mare de idei trebue sě fiă în capul acelor anonimî „vechî grăniţerî“, orî de-o ură personală prea órbă trebue sě fiă ei conduşî faţă de directorul Ciocan şi faţă de corpul profesoral, când iau întru nimic a-se vêrî pe ascuns şi a profana cu astfel de afirmărî nemotivate însu-şî acest sanctuar de cultură — gimnasiul. Căcî nu putem găsi altă esplicare pentru o aşa de puţină conscienţiositate faţă de informarea publicului despre adevěr.

Sě căutăm acum mai de-aprópe şi sě lămurim de-amănuntul cele două afirmărî ale anonimilor „vechî grăniţerî“, ca sě se vadă, cât credĕmênt se póte da acelora din partea on. public.

1) „De un timp încóce“, susţin d-lor, „părinţii încep a nu-şî mai aduce fiiî lor „la gimnasiul nostru în număr atât de mare, „ca mai înainte, numărul şcolarilor decî „scade, ceea ce este o apariţiune stranie şi durerósă“.

In faţa acestei afirmărî, constatăm, că ea este cu totul lipsită de adevěr, şi după cum se póte convinge orî şi cine din conspectul statistic, ce-l dăm mai la vale, lucrul stă dinpotrivă, şi adevěrul e, că de un timp încóce *mai mulţî părinţî* încep a-şî aduce fiiî lor la gimnasiul nostru, decât mai înainte. Numărul şcolarilor decî nu scade, ci cresce din an în an şi în ciuda anonimilor „vechî grăniţerî“, acesta cresce chiar în timpul din urmă şi sub conducerea directorului Ciocan.

(Va urma).

Cestiunea Madagascarului.

Intréga opiniune publică a Franciei salută cu mare bucuriă finitul espediţiei din Madagascar, şi ḑiarele de tóte nuansele se esprimă în modul cel mai entusiast asupra acestui mare şi nou succes al Franciei.

Numai faţă cu o întrebare observă ḑiarele francese părerî diferite, şi adecă e vorba, óre sě se institue un *protectorat*, séu sě se *anecteze* insula. Protectoratul are cei mai mulţî aderenţî. Ast-fel „*Débats*“, „*Soleil*“, „*Gaulois*,“ „*Figaro*,“ „*Societé*“ şi „*Eclair*“ vorbesc pentru protectorat, până când „*Autorité*“ şi „*Echo de Paris*“ pledéză pentru anectare.

Ḑiarele *radicale* şi *socialiste* sunt de părere că cestiunea Madagascarului, înainte de constatarea persónelor responsabile pentru greşelile făcute, nu se póte resolva. „*Rappel*“ accentuéză, că urzitorii erorilor comise în decursul amintitei espediţiunî trebue eruaţî şi pedepsiţî cu tótă stricteţa. Tot aşa pretinde şi „*Petit Republique*“ cercetărî şi pedepsirea funcţionarilor responsabilî; şi totodată cere sě se constate, că óre în ce mod ar puté avé Francia mai mare câştig din teritorul ocupat: prin anectare séu prin protectorat? „*Matin*“ asigură, că în convenţia de pace s'a statorit un protectorat strict asupra Madagascarului, asupra Hovasilor, precum şi asupra celorlalte seminţii locuitóre pe insulă.

O parte din trupele espediţiunei francese vor rămâne în Tananarivo, ér cealaltă se va întórce acasă în Francia.

Scirî telegrafice.

Agram, 15 Octomvre. Monarchul rěspune deputaţiunei comitatelor croate următórele: Pactul basat pe principiul comuntăţii de stat a tuturor ţěrilor corónei sânte ungare, oferă teren destul pentru păstrarea şi promovarea intereselor naţionale croate; şi cu cât veţî preţui mai tare acésta comunitate, cu atât veţî promova mai mult interesele d-vóstrě proprii, prin cultivarea credinciósă a acestei comunităţî.

După améḑî urmă aşeḑarea ultimei petre la noua clădire a teatrului, a scólei reale şi a conservatorului. Séra se dădù o representaţiă treatrală festivă şi oraşul fù iluminat. Monarchul a fost primit în tóte părţile cu entusiasm. Majest. Sa acordà teatrului o subvenţiă anuală de 10.000 fl.

Demonstraţiunilor de erî nu li-se dă nicî-o însemnătate.

Berlin, 15 Octomvre. Ministrul de esterne rusesc, prinţul *Lobanoff* şî-a prolungit timpul de petrecere aci. Faptului acestuia i-se dă o mare însemnătate şi se crede, că se sěvêrşesce apropiare între Rusia şi Germania.

DIVERSE.

Acele cu gămăliă. Cine-şî póte face o ideă de câte ace cu gămăliă se cheltuesc în Francia. Un ḑiar din Paris dă cifra acestei consumaţiunî. Francia fabrică pe ḑi câte ḑece milióne de ace cu gămăliă; mai întră, venind din Anglia, peste douăḑecî de milióne, ceea ce face un total de trei-ḑecî de milióne ace cu gămăliă puse în vênḑare pe ḑi, adecă aprópe un-spreḑece miliarde pe an. Şi pentru-că acésta se urméză de mai mulţî anî, şi pentru-că acele cu gămăliă nu se uséză nicî odată şi se rup fórte rar, putem evalua la mai mult de 500 miliarde numěrul acelor cu gămăliă înfipte în acest moment pe pelota Franciei, ceea ce nu împedecă însě sě audî la tot momentul stereotipa întrebare: — „Nu cumva ai un ac cu gămăliă sě-mî împrumuţî?“ Dér décă ai trebuinţă grabnică de un ac cu gămăliă, ca sě-l găsescî mai iute, n'ai decât sě te uiţî în jos, mai ales în încheeturile parchetelor. Şi sciţî pentru-ce se împrumută şi nu se dă un ac? Pentru-că legenda, — ca şi la noi, — pretinde, că acul dat face „înţepătură“, gâlcévă, între cel ce dă şi cel ce primesce. In câmpiile Bretaniei de jos, cel ce vré sě fiă ferit de sórta oribilă de a fi îngropat de viu, trebue sě facă o ofrandă sântului Iosif din Arimatea, orî de câte orî va trece pe dinaintea statuii acestui sânt, care a înmormêntat trupul Mântuitorului. Şi pentru-că femeia săracă nu póte sě dea un gologan, — sumă mare pentru aşa lume, — ea depune un ac cu gămăliă pe tava aşeḑată dinaintea Sântului. In aceeaşî localitate orî-ce fată, care vrea sě se mărite trebue sě înfigă un ac cu gămăliă în ochiul Sântului Kireck. Sântul îi va da până la anul bărbat. Şi de aceea statua de lemn a acestui sfânt e transformată în adevěrată pelotă.

Cel mai bogat om. Un ḑiar din statele unite publică nisce informaţii amănunţite asupra „regelui petroleului“ Jhon D. Rockefeller. D. Rockefeller, care din multă vreme trecea drept unul din cei mai bogaţî ómenî din America pare a fi aḑî cel mai bogat din toţî. Averea lui a trecut de miliard şi s'a calculat, că pe fiă-care an ea cresce cu câte 15 milióne de dolarî séu 75 milióne de lei. Acéstă avere colosală se va împărţi, după mórtea d-lui Rockefeller, la patru copii ai sěi, trei fete şi un băiat. Fiă-care din aceştia va avea decî mai bine de 250 de milióne de francî, şi domnişórele Rockefeller sunt fără îndoélă cele mai bogate moştenitóre din lumea nouă. Pentru stabilimente publice, universităţî séu spitalurî d. Rockefeller e hotărît a nu lăsa nimic, fiind decis a face în acéstă privinţă tóte libertăţile ce va crede de cuviinţă fiind încă în viéţă. Cu tótă enorma sa bogăţie, d. Rockefeller lucréză opt óre pe ḑi la birou; după ce-şî sfîrşesce munca ḑilnică, se întórce în casa-i vastă, dér lipsită de lux din New-York, şi singurele-i distracţii sunt distracţiile familiare. E fórte sobru şi obicînuinţele-i sunt dintre cele mai austere.

Literatură.

In Tipo-litografia „Sivestru Morariu-Andrievicî din Cernăuţî, în Bucovina, a apărut: **Vinurî din póme**, scriere în limba poporală, de Grigorie Halip, profesor la şcóla agronomică din Cernăuţî. (Retipărire din gazeta „Deşteptarea“). O carte de 96 pag., fórte de mare interes pentru popor. Un esemplar costă numai 20 cr.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Octomvre 1895.

Renta ung. de aur 4%	121.50
Renta de coróne ung. 4%	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.30
Bonurĭ rurale ungare 4%	98.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	—.—
Imprum. ung. cu premii	161.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	145.—
Renta de hârtie austr.	100.70
Renta de argint austr.	101 10
Renta de aur austr.	121.75
Losurĭ din 1860	152.80
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	1065.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	468.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	402.60
Napoleondorĭ	9.54½
Mărcĭ imperiale germane	58.87½
London vista	120.25
Paris vista	47.62½
Rente de coróne austr. 4%	101.20
Note italiene	45.30

Nrul 6289—1895.

PUBLICAŢIUNE,

referitóre la însinuarea glótelor.

In puterea art. de lege XXXVII din 1893 se deobliga toţĭ glotiştii, carĭ au servit activ séu ca reservişti de reîntregire la armata permanentă, la marina, la honvedĭ, şi în fine la gendarmerie, — mai departe toţĭ acei glotişti, carĭ nu au fost în serviciu activ militar şi în reserva de reîntregire, carĭ însĕ sunt provĕdĭuţĭ cu certificate (de colóre roşie) pentru glóte, ca în 29, 30, 31 Octomvre a. c. în casa sfatului sĕ se însinueze la 8 óre diminéţa séu personalminte séu scripturistice. In 29 Octomvre a. c. au de a-se însinua anii 1853—1855 inclusive. In 30 Octomvre a. c. au de a se însinua anii 1856—1858 inclusive. In 31 Octomvre a. c. au de a-se însinua anii 1859—1866 inclusive.

Pentru însinuarea scripturistică servesc bilete de însinuare, carĭ se pot căpăta gratuit dela subscrisul capitanat, dela care tot de-odată se pot cere informaţiunĭ asupra tractărei acestor bilete.

La însinuarea scripturistică sunt îndreptăţiţĭ următorii glotaşĭ:

a) Aspiranţĭ de oficerĭ (funcţionarĭ militarĭ) de glóte;

b) Preoţĭ, candidaţĭ şi elevĭ de preoţie, întrucât aceştia sunt supuşĭ glótelor;

c) Personalul plasat în institute dela miliţia permanentă séu honvedĭ, care este obligat de a-se însinua;

d) Funcţionarii administrativĭ şi de stat, servitorii dela autorităţĭ administrative şi de stat, păditorĭ de carcere etc., décă prin modul de ocupaţiune sunt reţinuţĭ de a-se însinua personalminte;

e) Personalul comisariatelor financiare şi autorităţilor forestierale; toţĭ acei carĭ servesc la căile ferate, la societăţĭ pentru navigaţiune cu vapor; la oficiile de postă şi telegraf şi la institute publice de comunicaţiune şi în frabricele şi stabilimentele, aparţinĕtóre acestor institute publice de comunicaţiune;

f) Acei aflătorĭ în serviciul vapórelor de mare şi

g) Acei contractualminte angajaţĭ la flotele c. şi reg. de resbel şi la anteprenoratele pentru navigaţiunea pe mare, în cas când astfel de indivizĭ se află pe mare;

h) Funcţionarĭ şi lucrătorĭ dela minele de cărbunĭ;

i) Acei, carĭ din punctul de vedere al interesului de serviciu sunt temporaneu eliberaţĭ de serviciul de glóte;

k) Acei, carĭ în dĭua de însinuare, în urma afacerilor familiare, séu private, documentate în mod corĕspundĕtor, — nu se póte presenta personalminte;

l) Bolnavii, décă prin bóla lor sunt abstinuţĭ de a-se presenta în persóna;

m) Acei deţinuţĭ în carcere precum şi acei deţinuţĭ puşĭ însĕ condiţionalminte pe picior liber. Insinuările scripturistice au de a-se face în ast-fel de casurĭ de către şeful acelui loc, sub a cărui controlă se află respectiva carcera, respective către şeful acelei carcere, din care respectivul deţinut s'a pus condiţionalminte pe picior liber;

n) Acei, carĭ domiciliază în Bosnia şi Herţegovina, pe teritorul Lim, séu în ţéră esternă, în cas când locul de însinuare nu zace în locul de domiciliu séu în împrejurimea sa; şi în fine

o) acei, carĭ domiciliază în Tirol şi Vorarlberg.

In casurile sub **b, f, g, k, l, m** şi **o**, se póte esopera însinuarea verbalminte séu scripturistice prin rudeniile séu plenipotentaţĭ respectivului; pe când în casul sub **c, d, e, h** şi **i** prin şeful autorităţilor, oficiilor şi institutelor.

La insinuarea personală are de a-se reproduce ultimul document militar (certificatul asupra serviciului militar finalminte prestat (Abschied), certificatul de eliberare etc.); însinuărei scripturistice însĕ are sĕ se aclude acest document.

Acei aparţinĕtorĭ statului-austriac, carĭ de faţă domiciliază aci, sunt asemenea supuşĭ prescriptelor sus amintite.

Intrelăsarea nemotivată a însinuărei se pedepsesce cu 2—100 fl. séu cu închisóre corĕspundĕtóre.

Braşov, 24 Septemvre 1895.

792,3—3 **Căpitănatul orăşenesc.**

Anunciurĭ (inserţiuni şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administratiunĭ. In casul publicărei unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Admi. istr. „Gazeta Trans".

Cursul pietei Braşov.

Din 14 Octomvre 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.49	Vĕnd.	9.52
Argint român.	Cump.	9.44	Vĕnd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vĕnd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vĕnd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	128.—	Vĕnd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	58.60	Vĕnd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	10.75	Vĕnd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vĕnd.	101.75

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Sosirea şi plecarea trenurilor în Braşov.

Sosirea trenurilor în Braşov:

I. Dela Pesta la Braşov:

Tr. accelerat: — óre — m. diminéţa.
Trenul de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după amédĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: — óre — minute séra.

3. Dela Zĕrnesci la Braşov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 36 min. diminéţa.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşov.

Trenul de pers.: 8 óre 15 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Braşov*)

Trenul de persóne 7 óre 40 m. dim.

Plecarea trenurilor din Braş.

I. Dela Braşov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: — óre — min. séra.

2. Dela Braşov la Bucuresci:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: — óre — m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Braşov la Zĕrnesci. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: 0 óre — min. séra.

4. Dela Braşov la Ch.-Oşorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 1 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul de pers.: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Braşov la Sinaia*)

Trenul de persóne 6 óre 40 min. séra.

*) Acest tren circulézǎ numai Joia, Dumineca şi la sărbătorĭ.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.